

Missie van basisschool de Tandem
ZELF LEREN SAMEN DOEN
&
GELOOF IN EIGEN KUNNEN

School is er niet alleen om schoolvakken aan te bieden. Als dorpsschool zijn wij een vast ankerpunt in de jeugd van verschillende generaties. Wij leveren een bijdrage aan de opvoeding.

Samen met de ouders dragen we zorg voor de opvoeding. Vanuit de pijlers passend bij toekomstgericht onderwijs. Door leerlingen serieus te nemen en respect te tonen voor hun **inbreng**.

We vinden het belangrijk dat de leerlingen leren **samenwerken** en leren om **verantwoordelijkheid** te dragen.

We willen dat leerlingen **positief denken** over zichzelf en de ander. Door leerlingen bewust te maken van de wereld om hen heen en leren om open te staan voor andere culturen. Leerkracht zetten actief in op een goed positief klassenklimaat door hun pedagogische handelen. Hierdoor werken wij ook aan het voorkomen van problemen. De thema's zelfvertrouwen en weerbaarheid staan hierbij centraal.

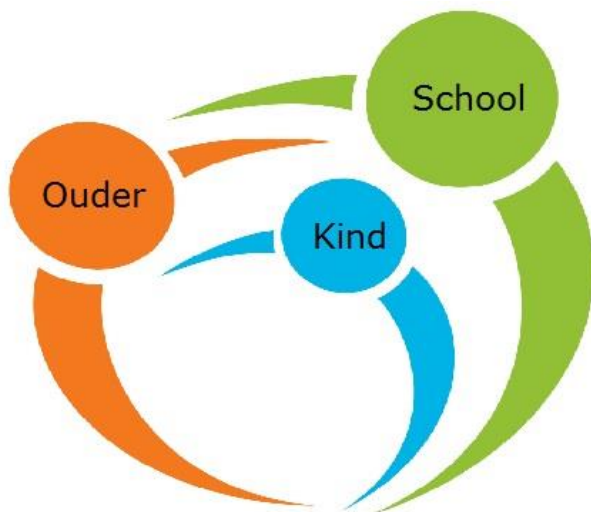
Het is bij wet vastgelegd deze veiligheid te borgen in een protocol.

Dit anti-PESTPROTOCOL heeft als doel:

Leerlingen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen leerlingen en volwassenen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle leerlingen in de gelegenheid om met plezier naar school te gaan!

Wanneer spreken we van plagen of pesten?

Plagen mag wel, pesten niet. Maar wanneer is het nog plagen en wanneer wordt het pesten?

Wat is plagen?

Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en is onregelmatig.

Bij plagen zijn leerlingen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding.

De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder kwade bedoelingen.

Wat is pesten?

Bij pesten is de ene leerling sterker dan de andere leerling. Het is steeds dezelfde leerling die wint en verliest.

Vaak gebeurt pesten niet één keer, maar is de gepeste leerling steeds weer de klos.

De sterkere leerling; de pester, heeft een grotere mond en anderen kijken tegen hem of haar op.

De pestkop heeft geen positieve bedoelingen; wil pijn doen, vernielen of kwetsen.

De gepeste leerling voelt zich eenzaam en verdrietig, hij of zij is onzeker en bang.

De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt er gepest.

Een pestproject alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

Op de Tandem doen we dit door structureel aandacht te besteden aan het sociale proces in de groep en op school. Bij aanvang van het schooljaar (en soms in de tweede helft van het schooljaar) werken we actief vanuit de methodiek de "Gouden weken". Hierin staan groepsprocessen centraal.

Daarnaast bespreken en reflecteren wij ons pedagogisch handelen.

Het ontstaan van pestgedrag

Dader

Op de eerste plaats kan pestgedrag voortkomen door factoren in de persoonlijkheid van de dader.

Daders kunnen bijvoorbeeld behoefte hebben aan het uitoefenen van overwicht en macht. Ze

zoeken en vinden een slachtoffer dat ze de baas zijn en buiten die situatie zoveel mogelijk uit. Vaak

kunnen zij zich onvoldoende inleven in de ander. Soms zijn daders zelf het slachtoffer van pesten of

van pesten geweest. Leerlingen op wie veel macht wordt uitgeoefend, of die dat zo ervaren, zijn

vaker als dader actief. Ook blijkt dat sommige daders voor hun onlust en/of frustratie, waarvan ze de

oorzaak niet kennen of waarvan ze de bron niet weg kunnen nemen, een uitlaatklep zoeken bij een

kwetsbare persoon in hun omgeving. De dader kan zich moeilijk of niet inleven in de ander.

Slachtoffer

Daarnaast spelen bij het ontstaan van pestgedrag ook factoren mee die te maken hebben met het potentiële slachtoffer. Leerlingen van ouders die zelf het slachtoffer van pestgedrag zijn geweest, lopen een groter risico ook slachtoffer van pestgedrag te worden. Uiterlijke kenmerken van leerlingen kunnen op potentiële daders werken als “een rode lap”.

Kenmerken

Ongewild trekken leerlingen aandacht van potentiële daders door hun rode haar, hun bril of een ander detail. Soms spelen ook kenmerken die samenhangen met de kleding, haardracht, verzorging of de manier van eten een rol. Daarnaast lijken sommige karaktertrekken een risicofactor te zijn. Leerlingen die wat minder assertief zijn, snel uit balans raken, of zich op welke manier ook opvallender gedragen dan anderen, lijken potentieel ook meer risico te lopen dat ze het slachtoffer worden van pestgedrag.

Middengroep

De meeste leerlingen houden zich het liefst afzijdig als er wordt gepest. Als ze het zouden opnemen voor het slachtoffer, lopen ze de kans zelf gepest te worden. Iedere dag zien ze dit gedrag. Daarom gaan ze vaak mee pesten. Veel leerlingen voelen zich schuldig dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of een volwassene te hulp roepen, zij ondernemen geen actie.

Er zijn ook leerlingen die absoluut niet in de gaten hebben dat er gepest wordt. Ze zien misschien wel iets gebeuren, maar kunnen de ernst van de situatie niet inschatten.

Om zicht te houden op deze processen voert de leerkracht observaties uit. Analyseert hij SCOL (sociaal emotionele vragenlijst die twee keer per jaar wordt afgenomen) en voert n.a.v. van de analyse gesprekken, of voert interventies uit. In sommige gevallen wordt er een sociogram van de groep gemaakt. Dit geeft inzicht in de interactie binnen de groep. Daarnaast komt de IB-er, directeur of een externe professional kijken naar de groeps sfeer en cohesie.

De Tandem is een Jeelo school. De content van Jeelo bestaat uit wereldoriëntatie, techniek, kunstzinnige oriëntatie, leefstijl, EHBO en verkeer. Deze content wordt geïntegreerd in twaalf projecten aangeboden. Daarnaast komt in elk project van Jeelo een “deugd” voor. Hierin wordt binnen het thema ingezoomd op gepast en gewenst gedrag en burgerschap. Alle projecten zijn gebaseerd op drie pijlers. Samen leven, samen werken en zelfstandig leren.

Het signaleren van pestgedrag

Pestgedrag

Het is niet eenvoudig pesten te onderscheiden van ander conflictgedrag. Nog moeilijker is het de vaak versluierde of geniepige vormen van pesten te ontdekken. Veel gebeurt er buiten het gezichtsveld van de leerkracht, stiekem. Meestal is datgene wat zichtbaar is op zichzelf nog niet zo dramatisch: een wat dwingende blik in de ogen of een dreigement waarvan je kunt denken dat het wel los zal lopen. Hier kan het pestgedrag echter ontstaan.

Leerlingen die het slachtoffer zijn van pesten proberen ook vaak zelf de zaak te bagatelliseren. Ook als de leerkracht of de ouders iets vermoeden en doorvragen, blijven slachtoffers zelf vaak het hardst ontkennen.

Schaamte

Een kind dat wordt gepest, schaamt zich daar vaak voor. Het wil zijn ouders niet teleurstellen. Een gepest kind is geen populair kind en dat hadden haar/zijn vader en moeder wél graag gewild. Dat

voelt een kind aan. Het kan ook zijn dat een kind thuis niets zegt omdat het pestprobleem onoplosbaar lijkt. Het is misschien bang dat het probleem juist groter wordt. Stel je voor: je vader of moeder zou wel eens contact op kunnen nemen met de ouders van de pestkop of met de leerkracht op school. Misschien brengt de leerkracht in de klas het probleem ter sprake, dan weten de klasgenoten, dat er 'geklikt' is. De pesterijen worden dan misschien juist erger. Ook leerlingen die zelf pesten zullen thuis niet gemakkelijk over het pesten praten. Zij kunnen er alleen over beginnen als ze zich bewust zijn van hun gedrag en van de ernstige gevolgen daarvan.

Waarom pesten

Pesters weten vaak zelf niet waarom ze iemand pesten. Ook dringt het niet tot ze door hoe erg hun gepest voor het slachtoffer is. "Ze lokte het toch zelf uit, wie loopt er nou nog met zo'n stomme schoeltas?"

Daarnaast willen veel pestende leerlingen de machtspositie die ze door het pesten verkrijgen, niet verliezen.

Toch is het niet waar dat pesters nooit willen dat een volwassene het probleem aanpakt. Misschien willen ze wel anders omgaan met andere leerlingen, maar weten niet hoe dat moet.

Signalen

Thuis: Gedragsveranderingen die ouders bij hun leerlingen constateren kunnen signalen van pestgedrag zijn. Leerlingen die 's nachts niet meer kunnen slapen, die weer in hun bed plassen of emotioneel labiel en afwijkend reageren. Soms zeggen leerlingen ook dat ze "dood willen" of zijn ze van de ene dag op de andere met geen mogelijkheid meer naar school te krijgen.

School: Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding
- buitensluiten, negeren
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- Cyberpesten, via sociale media.
- Pesten buiten school wordt een schoolprobleem zodra je er last van hebt op school.

Dit zijn slechts enkele voorbeelden. Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop leerlingen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Samenvattend: om duidelijk stelling te kunnen nemen tegen pestgedrag, is zicht op de omvang van het probleem, kennis van de gevolgen voor de gepeste leerling, inzicht in het gedrag van de pester maar bovenal invoelend vermogen vereist.

Daarnaast bevorderen we het creëren van een goed klimaat en het gebruiken van de omgangsregels. Het voorbeeld van de leerkracht en de ouders is van groot belang. Er zal minder worden gepest in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar aanvaarding van verschillen

wordt aangemoedigd, waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken, waar leerlingen gerespecteerd worden in hun eigenheid, waar agressief gedrag niet wordt geaccepteerd en waar leerkrachten en ouders duidelijk stelling nemen tegen dergelijke gedragingen.

Alle betrokken partijen worden op de hoogte gebracht van de geldende omgangsregels. Leerkrachten onderschrijven de omgangsregels, ouders worden er middels een aparte brief, de nieuwe uitgave schoolgids of bij aanmelding op gewezen. Leerlingen worden er regelmatig, bij de start van elk schooljaar, rekening houdend met hun ontwikkelingsniveau/leeftijd, van op de hoogte gebracht en situationeel op gewezen.

Alle leerlingen bij ons op school worden sociaal-emotioneel gevolgd. De leerkracht en de leerlingen vanaf groep 6 vullen daarvoor tweemaal per jaar een digitale vragenlijst in. De leerkracht analyseert de gegevens en zet hier acties op in en beïnvloedt hiermee positief het klassenklimaat.

Schoolregels voor een veilig schoolklimaat.

REGEL 1:

De leerkracht leert leerlingen dat hulp vragen en problemen delen met een volwassene goed is. Daarnaast is het onze verantwoordelijkheid om actief pestgedrag te signaleren en daar naar te handelen.

REGEL 2:

Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep en op school.

REGEL 3:

Vanuit een partnershipgedachte tussen school, ouders en omgeving wordt er constructief gewerkt aan een oplossing.

REGEL 4:

Op de Tandem werken we vanuit de gedachte:

Zelf leren samen doen

Geloof in eigen kunnen

Samen leven, samen werken en zelfstandig leren

Iedereen wordt vanuit deze waarden behandeld en benaderd.

Daarnaast weten wij dat we meer leren van voorbeelden dan van woorden. Daarom laten de volwassenen binnen de school voorbeeldgedrag zien. U kunt hierbij denken aan: ruimte geven in dialoog, begrip tonen, beloningen en grenzen aangeven ten dienste van de ontwikkeling van respectvol gedrag.

Toevoeging:

Leerlingen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht.

Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zogenaamde groepsregels. Zowel schoolregels als groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen.

AANPAK VAN DE RUZIES EN PESTGEDRAG IN VIER STAPPEN:

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

STAP 1: Er eerst zelf (en samen) uit te komen. Vaardigheden hiervoor leren ze bij de stenen/stappers bij Jeelo (Deugden). Door schoolafspraken en groepsafspraken. Onderlegger hiervan is het pedagogisch handelen. Voorbeeld en dagelijks gedrag van alle volwassenen in school. Zoals: stop, hou ermee op/ ik heb er last van en benoemen waarom.

STAP 2: Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) legt deze het probleem aan de meester of juf voor. Soms zijn klasgenoten hierin ondersteunend. (Samen leven pijler) Indien de leerkracht signaleert en de leerlingen melden het pestgedrag niet: handelt de leerkracht zelf.

STAP 3: De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een eerste gesprek, brengt het probleem in kaart en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

STAP 4: Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest /ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequentie fase 1)
De naam van de betrokkenen wordt genoemd in de notitie ParnasSys m.b.t. gedrag. Bij de derde melding in het logboek worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie/pestgedrag. Leerkracht(en) en ouders handelen vanuit de partnershipgedachte om in de toekomst herhaling te voorkomen. Verslaglegging van dit gesprek is opgenomen in ParnasSys.
De leerkracht neemt ook contact op met de leerling die het onderspit delfde, na overleg met de leerling. Om het signaal af te geven: dit is waargenomen, hier wordt pro-actief op gehandeld.
De leerkracht bespreekt processen van betrokken leerlingen niet met andere ouders.

STAP 5:

In overleg met de intern begeleider/directeur wordt eventueel externe hulp ingeschakeld.

Mogelijke acties:

De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten:

In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen. De rol van de middengroep wordt hierin ook duidelijk ter sprake gebracht.

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest.
(of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden).
En vervolgens leveren stap 1 tm 4 geen positief resultaat op voor de gepeste.

De leerkracht moet zichtbaar handelend gedrag laten zien.

De consequenties:

Afhankelijk van de ernst en frequentie van het pestgedrag en in geval dat er geen verbetering optreedt in zijn / haar gedrag, kan het volgende in werking treden:

FASE 1:

- Eén tot maximaal 5 pauzes binnen blijven
- Nablijven tot alle leerlingen naar huis vertrokken zijn (één tot maximaal 5 maal)
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- Gesprek tussen leerkracht en pester met als doel bewust maken wat hij met het gepeste kind uithaalt.
- Gesprek tussen leerkracht en de gepeste leerling.
- Gesprek tussen beide leerlingen en leerkracht. Doel is hierbij telkens te komen tot het maken van afspraken en het nakomen van de afspraken
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De terugkoppeling tussen leerling en leerling kent een opbouw op basis van de leeftijd van de leerling:
 - einde van iedere week (voor de bovenbouwleerlingen)
 - na 2 dagen (voor de groepen 5 en 6)
 - elke dag (groepen 3 en 4)
 - na elke pauze gedurende een week (groepen 1-2) in een kort gesprek aan de orde.
 - De gedragsveranderingen van de pester moeten ook bij het gepeste kind merkbaar zijn
- In elke fase is er afstemming met ouders. En/of wordt het leerling-ouder-leerkracht gesprek ingezet.

FASE 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in ParnasSys en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

FASE 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school.

Fase 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag wordt deskundige hulp ingeschakeld zoals kernteam Heumen, jeugdarts, consulent school en opvoeding, specifieke hulpverleners mbt weerbaarheidstraining ed.

Fase 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. (zie hiervoor protocol time out, schorsing , verwijdering)

Algemeen:

- Bij een constatering van pesten gaat de ouder naar de leerkracht van het kind, werkt dit niet naar tevredenheid dan wordt de interne vertrouwenspersoon ingeschakeld dan de directeur, de externe vertrouwenspersoon en tot slot de klachtencommissie, waarvan de adressen in de schoolgids staan.
- In de klas hangen de schoolregels en de eventueel aangevulde groepsregels i.z. het pesten zichtbaar op.
- Deze regels gelden ook bij overblijven en schooluitjes.
- De leerkracht kan nascholing krijgen om professionaliteit te bevorderen.
- Er kunnen gastlessen gegeven worden over pesten.
- Op www.pestweb.nl staan allerlei tips voor leerlingen.

BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING:

Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling andere vaardigheden leren door in te laten zien dat je ook op een andere manier kunt reageren.
Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
Sterke kanten van de leerling benadrukken.
Belonen (complimentje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
Inzetten van de middengroep. Tijdens gesprekken met de klas de middengroep een functie geven (wat moet jij doen als je ziet, merkt dat jouw klasgenoot gepest wordt
Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s) en hulp bieden.

BEGELEIDING VAN DE PESTER:

In gesprek gaan, zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten, bijv. baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen, etc.
Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
Excuses aan laten bieden.
In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? *
Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere leerlingen via regels en afspraken verloopt en met respect voor elkaar.
Inschakelen externe hulp; bovenschoolse zorgteam; schoolmaatschappelijk werk; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD, .

*Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

ADVIEZEN AAN DE OUDERS van onze school:

Ouders van gepeste leerlingen:

Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind
Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

Neem het probleem van uw kind serieus.
Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
Besteed extra aandacht aan uw kind.
Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere leerlingen om te gaan.
Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
Geef zelf het goede voorbeeld.
Leer uw kind voor anderen op te komen.
Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

In het kort:

Het anti-pestprotocol is geen wettelijk middel. Een school is niet verplicht deze te hebben of te hanteren. In werkelijkheid merken wij dat het fijn is kaders te hebben. Deze kaders geven ons een speelveld en intentie aan. Het preventief werken aan een goed pedagogisch klimaat is echter belangrijker dan het curatief handelen achteraf.

Wij geloven in:

1. Leerlingen laten gedrag zien omdat ze denken dat dit het beste is.
2. Leerlingen oefenen gedrag in school, dit brengt onhandige en vervelende situaties met zich mee. Echter: oefenen is nodig, binnen het veilige kader van de school.
3. Leerkrachten zijn professionals en handelen volgens de standaard "pedagogisch handelen" en zal in 2019 beschikbaar zijn op papier.
4. Het vangnet: intern vertrouwenspersoon, extern vertrouwenspersoon en de klachtenprocedure geeft ouders en team houvast indien nodig.

Het Tandem-Team, november 2018